

10 Νοεμβρίου, 1995

[ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ, Δ/στές]

VARTIVAR AS. ASSADOURIAN,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5787).

Επανεκδίκαση — Η απόφαση για επανεκδίκαση λαμβάνεται με γνώμονα το συμφέρον της δικαιοσύνης όπως αυτό προσδιορίζεται από την εξισορρόπηση της ανάγκης για ορθή εφαρμογή του Νόμου και των επιπτώσεων πάνω στον κατηγορούμενο.

- 5 *Παγίδευση κατηγορουμένου — Κατά πόσο πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί υπεράσπιση — Τι προνοεί η νομολογία της Κύπρου, του Καναδά και των ΗΠΑ και ποία η προσέγγιση του αγγλικού δικαίου πάνω στο θέμα.*

- 10 *Εκδίκαση ποινικών υποθέσεων — Καταδικαστική απόφαση με την οποία είχε απορριφθεί η εκδοχή του κατηγορουμένου σχετικά με τον ρόλο πράκτορα της αστυνομίας — Κατά το στάδιο της επιβολής της ποινής η Κατηγορούσα Αρχή δέχτηκε ότι ο κατηγορούμενος είχε παγιδευθεί από πράκτορα της Interpol — Ποίες οι επιπτώσεις.*

- 15 *Λέξεις και Φράσεις — “Προμήθεια”, στον περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών Νόμο.*

- 20 *Ο εφεσείων εκατηγορείτο για κατοχή 950.4 γραμμαρίων ηρωίνης και προμήθειά της σε άλλο πρόσωπο και για κατοχή 20 κιλών και 575 γραμμαρίων ρητίνης καννάβης. Τα ναρκωτικά βρέθηκαν στη φυσική κατοχή του κατηγορουμένου 1 και του Μ.Κ.8, ο οποίος συνόδευε τον κατηγορούμενο 1 κατά την ανεύρεση των ναρκωτικών σε βαλίτσα, ενώ συνταξίδευαν με ταξί στη Λάρνακα.*

Κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας ο εφεσείων

υποστήριξε ότι πρωτεύοντα ρόλο στην υπόθεση έπαιξε κάποιου άτομο ονόματι Michel ο οποίος οργάνωσε το έγκλημα και σε συνεργασία με τους μάρτυρες κατηγορίας ή/και τη αστυνομία τον ενοχοποίησαν για πολιτικούς λόγους. Σύμφωνα με τον ισχυρισμό του εφεσείοντα, ο Michel ήταν πράκτορας της αστυνομίας, ισχυρισμό που προσπάθησε να τεκμηριώσει με την αντεξέταση μαρτύρων κατηγορίας, με την ανώμοτη δήλωσή του και με μάρτυρες που κάλεσε. Επίσης υπέβαλε ότι εδικοιούτο να αθωωθεί λόγω της μη κλήσης του Michel και λόγω της απόκρυψης γεγονότων που οδήγησαν στην παραπλάνηση του Δικαστηρίου. Ακόμα, λόγω του ότι και οι δύο βασικοί μάρτυρες που τον ενοχοποίησαν, ήταν αναξιόπιστοι, αφού τον συνέδεσαν με την ηρωϊνη όχι με τις αρχικές, αλλά με τις συμπληρωματικές τους καταθέσεις και ότι υπήρχαν αντιφάσεις στη μαρτυρία τους.

Το Κακουργιοδικείο απέρριψε την εκδοχή του εφεσείοντα σχετικά με τον ρόλο πράκτορα της αστυνομίας και έκρινε αξιόπιστους όλους τους μάρτυρες κατηγορίας. Η μαρτυρία του κατηγορουμένου 1 και του Μ.Κ. 8 οι οποίοι θεωρήθηκαν συναυτουργοί, έγινε αποδεκτή χωρίς ενισχυτική μαρτυρία, παρά το γεγονός ότι και οι δύο ενοχοποίησαν τον εφεσείοντα με συμπληρωματική κατάθεση. Επίσης θεώρησε πως ο ρόλος του Michel περιορίστηκε στα αδικήματα για κατοχή ρητίνης καννάβης. Ο εφεσείων καταδικάστηκε με βάση τη μαρτυρία του κατηγορουμένου 1 και του Μ.Κ.8. Κατά το στάδιο της επιβολής της ποινής η Κατηγορούσα Αρχή δέχθηκε ότι ο εφεσείων είχε παγιδευτεί από πράκτορα της Interpol. Επιβλήθηκαν ποινές φυλάκισης η μεγαλύτερη των οποίων ήταν 5 χρόνια για τον εφεσείοντα και 31/2 χρόνια για τον κατηγορούμενο 1.

Το επισφαλές των διαπιστώσεων του Κακουργιοδικείου αποτέλεσε το κυρίαρχο θέμα της έφεσης.

Το Ανώτατο Δικαστήριο αποδέκτηκε την έφεση και αποφάνθηκε ότι:

1. Τουλάχιστον στον Καναδά, η παγίδευση αναγνωρίζεται δυνητικά ως "υπεράσπιση" όχι γιατί άπτεται της συνύπαρξης των συστατικών του αδικήματος, αλλά γιατί ανάλογα με τα περιστατικά της κάθε υπόθεσης, ανάγεται σε κατάχρηση δικαστικής διαδικασίας η οποία, εφόσον αποδειχθεί, οδηγεί σε αναστολή της διαδικασίας και όχι σε αθώωση.
2. Η αποκάλυψη της πραγματικής ιδιότητας του Michel, καθιστά εξ' αντικειμένου επισφαλή την κρίση του Κακουργιοδικείου ως

- 5 προς την αξιοπιστία των μαρτύρων και ανατρέπει το βάθος στο οποίο στηρίχθηκαν οι διαπιστώσεις που οδήγησαν στην καταδικαστική απόφαση πρέπει να παραμεριστεί. Αναφορικά με το ενδεχόμενο να διαταχθεί επανεκδίκαση της υπόθεσης, εξέχοντα ρόλο διαδραματίζει η αρχή πως δεν ενδείκνυται να απολήγει η διαταγή για επανεκδίκαση στην παροχή δεύτερης ευκαιρίας στην κατηγορούσα αρχή να αποδείξει την υπόθεσή της.
- 10 3. Στην παρούσα υπόθεση το συμφέρον της δικαιοσύνης επιβάλλει το τεματισμό της εκκρεμότητας. Θα ήταν άδικο να υποβληθεί εκ νέου ο εφεσίων στη ταλαιπωρία μιας δεύτερης δίκης, για να κριθεί η ενοχή ή η αθωότητά του πάνω στη βάση που ο ίδιος από την αρχή προσπάθησε να θεμελιώσει, δεδομένης της παραπλάνησης του Κακουργιοδικείου, της καθυστέρησης στην εκδίκαση της παρούσας υπόθεσης χωρίς την υπαιτιότητά του και της έκτισης μεγάλου μέρους της ποινής του.
- 15

Η έφεση επιτυγχάνει. Ο κατηγορούμενος αθωώνεται και απαλλάσσεται.

Αναφερόμενες αποφάσεις:

- 20 *R v. Delgado [1984] 78 Cr. App. R. 175,*
R v. Dempsey & Dempsey [1986] 82 Cr. App. R. 291,
R v. Maginnis [1987] 1 All E. R. 907,
R v. X [1994] Crim. L.R. 827,
Komurgu & Another v. Κυπριακής Δημοκρατίας (1991) 2 Α.Α.Δ. 103,
 25 *R v. Sang [1979] 2 All E.R. 1222,*
Kyriakides v. The Republic (1983) 2 C.L.R. 94,
El-Etri & Others v. The Republic (1985) 2 C.L.R. 40,
Amato v. The Queen [1982] 69 C.C.C. (2nd) 31,
Mack v. The Queen [1988] 44 C.C.C. (3rd) 513,
 30 *Pierides v. The Republic (1971) 2 C.L.R. 263,*

Ekdotiki Eteria Kosmos v. The Police (1984) 2 C.L.R.121,

Charalambous v. The Republic (1985) 2 C.L.R. 97,

Ττουουλιάς v. Κυπριακής Δημοκρατίας (1989) 2 Α.Α.Δ. 258,

Δεσπότης v. Αστυνομίας (1990) 2 Α.Α.Δ. 287,

Κακόψητος v. Αστυνομίας (1991) 2 Α.Α.Δ. 200,

5

Σωτηριάδης & Άλλος v. Αστυνομίας (1991) 2 Α.Α.Δ. 482,

Lanitis Bros Ltd v. Ιατρικών Υπηρεσιών & Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας (1995) 2 Α.Α.Δ. 266.

Έφεση εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

Έφεση εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τον Vartivar As. Assadourian ο οποίος βρέθηκε ένοχος στις 2 Ιουνίου, 1993, από το Κακουργιοδικείο Λάρνακας (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 1/93) στην κατηγορία α) της κατοχής ελεγχόμενου φαρμάκου τάξεως Β' β) της προμήθειας του ελεγχόμενου φαρμάκου τάξεως Β' σε άλλο πρόσωπο, και γ) της κατοχής ελεγχόμενου φαρμάκου τάξεως Α', κατά παράβαση των άρθρων 2,3, Πρώτος Πίνακας, Μέρος ΙΙ, 6(1)(2), 30,21 και τρίτος Πίνακας του περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών Νόμου του 1977 όπως τροποποιήθηκε με τους Νόμους 67/83 και 20(Ι)/92 και καταδικάστηκε από Π. Καλλή, Π.Ε.Δ., Κραμβή, Ε.Δ. και Πασχαλίδη, Ε.Δ. σε 5 χρόνια φυλάκιση.

10

15

20

Χρ. Πουργουρίδης, για τον Εφεσείοντα.

Π. Κληρίδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult. 25

ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Κωνσταντινίδης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ: Αισθανόμαστε πως είναι αναγκαίο, πριν από οτιδήποτε άλλο, να εκφράσουμε τη λύπη μας για τη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρήθηκε. Αμέσως μετά τη συμπλήρωση της διαδικασίας της έφεσης στις 5 Απριλίου 1995, σοβαροί

30

λόγοι υγείας του αδελφού δικαστή Γ. Πογιατζή, ο οποίος προήδρευσε του Εφετείου, δεν επέτρεψαν τη συζήτηση της υπόθεσης και τελικά την έκδοση απόφασης. Το Εφετείο με την παρούσα σύνθεση, ανέλαβε την εξ αρχής εκδίκαση της υπόθεσης μετά από απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου το οποίο επελήφθη του θέματος. Η δεύτερη διαδικασία συμπληρώθηκε στις 7 Νοεμβρίου 1995.

- Ο εφεσείων βρέθηκε ένοχος σε κατηγορίες για
 (α) κατοχή 950.4 γραμμαρίων σκευάσματος που περιείχε 17%
 διαμορφίνη (ηρωίνη),
 10 (β) προμήθεια αυτού του σκευάσματος σε άλλο πρόσωπο, και,
 (γ) κατοχή 20 κιλών και 575 γραμμαρίων ρητίνης καννάβης.

Το αδίκημα της προμήθειας κρίθηκε ότι στοιχειοθετήθηκε πάνω στη βάση της μαρτυρίας που έφερε τον εφεσειόντα να παρέδωσε την ηρωίνη σε συγκατηγορούμενό του (κατηγορούμενο 1) “λέγοντας του ότι ήταν υπό την ευθύνη του και ότι θα περνούσε αργότερα να την ξαναπάρει”. Ο κ. Κληρίδης δεν αμφισβήτησε την ορθότητα της εισήγησης πως τα γεγονότα, όπως τα δέχτηκε το πρωτόδικο Δικαστήριο, δεν στοιχειοθετούσαν το αδίκημα αφού, σύμφωνα με τη νομολογία (*R v. Delgado* [1984] 78 Cr App R 175, *R v Dempsey and Dempsey* [1986] 82 Cr. App. R 291, *R v Maginnis* [1987] 1 All ER 907, *R v X* [1994] Crim L R 827, *Komurgu and Another v. Δημοκρατία* (1991) 2 ΑΑΔ 103), η παράδοση προς απλή φύλαξη και υπό τον όρο της επιστροφής, δεν συνιστά “προμήθεια” με την έννοια του Νόμου. Αναφέρθηκε όμως, στον περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών (Τροποποιητικό) Νόμο του 1992 [Ν. 20(Ι)/92] ο οποίος εισήγαγε ως αδίκημα και την παράδοση “υπό οιοσδήποτε όρους” και συζητήθηκε η δυνατότητα άσκησης της διακριτικής εξουσίας του Δικαστηρίου δύναμι του άρθρου 85(4) του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 155. Έχουν εγερθεί θεμελιακά ζητήματα που άπτονται της ρίζας της διαδικασίας στο σύνολό της και εν τέλει της ίδιας της βάσης της ετυμολογίας του Κακούργιουδικείου και θα αφήσουμε αυτό το παρεπόμενο κατά μέρος. Θα παρακάμψουμε και τις λεπτομέρειες, για να σταθούμε εξ αρχής στον κύριο λόγο της έφεσης.

35 Επλανάτο στη δίκη ως δεσπίζουσα φυσιογνωμία κάποιος Michel. Ήταν γνωστό στην αστυνομία το πραγματικό του όνομα αλλά έτσι ήταν που τον αποκαλούσαν όλοι οι μάρτυρες και ο εφεσείων. Κατά τους μάρτυρες κατηγορίας, εκείνους που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ενεπλάκησαν στη διακίνηση των ναρκωτικών, ήταν συναυτουργός στη διάπραξη των εγκλημάτων, παρών και συμμετέχων στις ουσιώδεις φάσεις της εξέλιξης των γεγονότων. Κατά τον

εφεσείοντα, ήταν πρόκτορας της αστυνομίας και εν προκειμένω σκευωρός. Εκείνος οργάνωσε το έγκλημα και σε συνεργασία με τους μάρτυρες κατηγορίας ή και με την αστυνομία τον ενοχοποίησαν για πολιτικούς λόγους. Κατά τον αξιωματικό της Αστυνομίας που δηύθινε την επιχείρηση, είχε καταδικαστεί στην Ιταλία για εμπορία ναρκωτικών και δεν είχε οποιαδήποτε συνεργασία ή σχέση με την Κυπριακή Αστυνομία. Τον είχε συναντήσει σε ανύποπτο χρόνο στην Κύπρο, τον προειδοποίησε, του πρότεινε να συνεργαστούν αλλά δεν υπήρξε συνέχεια. Ενεργοποιήθηκε και οργάνωσε σχέδιο σύλληψης μετά από κατ' ευθείαν πληροφόρηση από την Interpol του Λιβάνου. Δεν θεώρησε αναγκαία την έκδοση εντάλματος σύλληψής του παρά το ότι, σύμφωνα με τους υπόλοιπους μάρτυρες βρισκόταν στην Κύπρο, γιατί έκρινε αρκετή την τοποθέτησή του στο "stop list". Διασφαλιζόταν με τον τρόπο αυτό πως θα συλλαμβανόταν, πρέπει να συμπεράνουμε χωρίς ένταλμα σύλληψης, εφόσον απειπειράτο να εγκαταλείψει την Κύπρο. Σημειώνουμε εδώ πως σύμφωνα με μάρτυρα της υπεράσπισης που κρίθηκε αξιόπιστος, ο Michel βρισκόταν στην Κύπρο μήνες μετά τη σύλληψη του εφεσείοντα.

Ήταν επίμονη η προσπάθεια του εφεσείοντα να θεμελιώσει με την αντεξέταση των μαρτύρων κατηγορίας, με την ανώμοτη δήλωσή του αλλά και με μάρτυρες που κάλεσε, τον ισχυρισμό του για το ρόλο του Michel. Ο ρόλος του Michel ήταν το κυρίαρχο ερώτημα και ο άξονας όλης της υπόθεσης του εφεσείοντα. Οι κύριες εισηγήσεις του εφεσείοντα, όπως τις κατέγραψε το Κακούργιοδικείο, είναι και αυτές αποκαλυπτικές. Υποστήριξε ο εφεσείων πως απεδείχθη η πραγματική ιδιότητα και δράση του Michel και πως εκδηλώθηκε προσπάθεια για παραπλάνηση του Κακούργιοδικείου και για δημιουργία προβλημάτων στην υπεράσπιση. Υπέβαλε πως εδικαιούτο να αθωωθεί ακόμα και εκ του λόγου της απόκρυψης που εκδηλώθηκε και της μη κλήσης του Michel ως μάρτυρα. Πρόσθεσε πως και οι δυο βασικοί μάρτυρες που τον ενοχοποίησαν ήταν αναξιόπιστοι αφού πέρα από τα άλλα και τις αντιφάσεις τους, τον σύνδεσαν με την ηρωίνη όχι με τις αρχικές αλλά με συμπληρωματικές καταθέσεις τους.

Το Κακούργιοδικείο δέχθηκε πως η απόκρυψη γεγονότων ή μαρτύρων που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην αθωότητα του κατηγορουμένου είναι ανεπίτρεπτη. Θεώρησε όμως πως δεν υπήρχε περιθώριο για εφαρμογή των αρχών που διέπουν το θέμα στην περίπτωση αυτή. Η αστυνομία δεν είχε έλθει σε επαφή με τον Michel, δεν του πήρε κατάθεση και δεν μπορούσε να εγείρεται ζήτημα απόκρυψης μάρτυρα. Πέρα από αυτό, δεν απεδείχθη με οποιοδήποτε τρόπο ότι ο Michel ήταν πληροφοριοδότης της

αστυνομίας. Θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η αστυνομία δεν είχε δραστηριοποιηθεί όσο έπρεπε για να τον εντοπίσει, αλλά αυτό “απέχει πολύ από τη θέση της υπεράσπισης ότι ήταν πληροφοριοδότης και οργανωτής της εγκληματικής πράξης”.

- 5 Περαιτέρω, το Κακούργιοδικείο απέρριψε την ανώμοτη δήλωση του εφεσείοντα και έκρινε αξιόπιστους όλους τους μάρτυρες κατηγορίας παρά το ότι τους δύο βασικότερους τους θεώρησε ως συναυτουργούς. Ανέλυσε τις σχετικές αρχές και κατέληξε πώς μπορούσε να στηριχθεί με ασφάλεια στη μαρτυρία τους χωρίς ενίσχυση, έστω και αν και οι δύο ήταν με συμπληρωματική κατάθεση που αποκάλυψαν όλη την αλήθεια. Λήφθηκαν υπόψη, όπως σημειώνεται, οι λόγοι και οι συνθήκες που οδήγησαν στις δύο καταθέσεις. Δεν εξειδικεύονται στην απόφαση αυτοί οι λόγοι και οι συνθήκες αλλά δεν δικαιολογείται να επεκταθούμε είτε σ’ αυτά είτε σε όσα άλλα επιμέρους συναρτώνται προς την αξιολόγηση της μαρτυρίας όπως αυτή έγινε πάνω στη βάση των στοιχείων που τέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου.

- 20 Το κεφαλαιώδες είναι άλλο. Όταν ήλθε η ώρα της διαδικασίας για την επιβολή της ποινής, η εξέλιξη ήταν δραματική. Ο δικηγόρος του κατηγορούμενου 1 δήλωσε την πρόθεσή του να προσάξει μαρτυρία σε σχέση με γεγονότα σχετικά με την επιμέτρηση της ποινής και ορίστηκε ημερομηνία για το σκοπό αυτό. Εκείνη την ημέρα, ο ίδιος ο δικηγόρος πληροφόρησε το Κακούργιοδικείο πώς έθεσε όλα τα στοιχεία που είχε ενώπιον της Κατηγορούσας 25 Αρχής και ότι ανέμενε πώς θα ακολουθούσε δήλωση που θα κάλυπτε το θέμα. Ο κ. Κληρίδης, ο οποίος εκπροσωπούσε και πρωτοδίκως την Κατηγορούσα Αρχή, έκαμε την ακόλουθη δήλωση:

- 30 “(α) Το πρόσωπο που αναφέρθηκε στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου ως Michel φαίνεται ότι είναι συνεργάτης της Interpol, της διεθνούς αστυνομίας, με την οποία και συνεργάστηκε στην υπόθεση αυτή.

- 35 (β) Η Interpol ήταν σε επαφή με την Κυπριακή αστυνομία στην παρούσα υπόθεση στην οποία διοχέτευσε πληροφορίες αλλά δεν αποκάλυψε το όνομα του συνεργάτη της, την ύπαρξη του οποίου η αστυνομία μας αγνοούσε κατά τον χρόνο κατά τον κρίσιμο χρόνο.

- (γ) Η σχέση με τον κατηγορούμενο 1 του Michel ή όπως άλλως πώς λέγεται ο οποίος και ενέργησε σε συνεργασία όπως ανάφερα με την διεθνή αστυνομία, ο Michel εννοώ, έγινε για να διευκολυν-

θεί η σύλληψη τρίτων προσώπων και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ο Michel ήρθε σε επαφή με τον κατηγορούμενο 1 και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ο κατηγορούμενος αυτός ενεπλάκη στην υπόθεση είναι άγνωστες στην αστυνομία.”

Ακολούθησε εκτεταμένη συζήτηση, κυρίως στο πλαίσιο της 5
προσπάθειας του δικηγόρου του εφεσεύοντα να δείξει πως εγειρό-
ταν τεραστίων διαστάσεων θέμα αρχής. Προσπάθησε να ταξινο-
μήσει τις σκέψεις του ψάχνοντας τις όποιες δυνατότητες του πα-
ρέχονταν. Συγκεκριμενοποίησε αίτημα για αναβολή ώστε να προ-
σαχθεί περαιτέρω μαρτυρία για να φωτιστούν πλήρως τα γεγονό- 10
τα. Θα έδειχνε πως στην πραγματικότητα ο μάφτυρας ήταν πρά-
κτορας της Κυπριακής Αστυνομίας, πως συνεργάστηκε μαζί της
και για άλλες υποθέσεις και πως βρισκόταν ακόμα στην Κύπρο.
Το αίτημα για αναβολή απερρίφθη και οι δικηγόροι κλήθηκαν να
αγορεύσουν προς μετρίασμό της ποινής. Το βεβαιωθέν γεγονός 15
πως ο Michel ήταν πράκτορας της Interpol και πως συνεργάστηκε
μαζί της σε σχέση με την παρούσα υπόθεση, θα λαμβανόταν υπόψη.

Προσήχθη μαρτυρία αναφορικά με την κατάσταση της υγείας
του εφεσεύοντα, οι δικηγόροι αγόρευαν προς μετρίασμό της ποι-
νής και το Κακουργιοδικείο επανήλθε στο θέμα με την απόφαση 20
αναφορικά με την ποινή. Κατέγραψε ως διαπιστώσή του το ότι
υπήρξε παγίδευση των κατηγορουμένων από πράκτορα της
Interpol και σημείωσε πως από τη στιγμή που η Κυπριακή Αστυ-
νομία είχε συνεργαστεί με την Interpol, δεν είχε σημασία αν ήταν
και δικός της πράκτορας. Και επειδή δεν υπήρχε μαρτυρία αν οι 25
κατηγορούμενοι ήταν οι κύριοι υποκινητές ή αναφορικά με το
βαθμό της πειθούς που άσκησε ο πράκτορας για να εμπλακούν
στην υπόθεση, θα προσέγγιζε το θέμα κάτω από την πιο ευνοϊκή
γι’ αυτούς σκοπιά. Ωστόσο, θεώρησε πως ο ρόλος του Michel πε-
ριορίστηκε στα αδικήματα που αναφέρονται στην κατοχή της ρη- 30
τίνης καννάβευς και τους καταδίκασε σε ποινές φυλάκισης, η με-
γαλύτερη των οποίων για τον κατηγορούμενο 1 ήταν 3 1/2 χρόνια
και για τον εφεσεύοντα 5 χρόνια.

Κατά την πρώτη διαδικασία ήταν στο επίκεντρο της επιχειρη-
ματολογίας η εισήγηση του κ. Πουργουρίδη πως η “παγίδευση” 35
πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί υπεράσπιση και πως η πρωτόδι-
κη απόφαση πρέπει να παραμεριστεί. Υποστήριξε ο κ. Πουργου-
ρίδης πως η προς την αντίθετη κατεύθυνση παραδοσιακή αντίλη-
ψη του αγγλικού δικαίου [βλ. *R v Sang* [1979] 2 All ER 1222] που
και εκεί διαφοροποιήθηκε με ειδική νομοθετική ρύθμιση, δεν μπο- 40
ρεί να ισχύσει στην Κύπρο. Η υιοθέτησή της θα απέληγε σε πα-

5 ραβίαση συνταγματικών δικαιωμάτων και κατ' ελάχιστον σε κατάχρηση της διαδικασίας. Όσα ελέχθησαν από το Ανώτατο Δικαστήριο σε σχέση με το θέμα στις υποθέσεις *Kyriakides v Republic* (1983) 2 CLR 94 και *El-Etri and Others v. Republic* (1985) 2 CLR 40, ήταν απλές παρατηρήσεις στο πλαίσιο εφέσεων οι οποίες είχαν ως μόνο αντικείμενο επιβληθείσες ποινές. Ουδέποτε συζητήθηκε το θέμα σε συσχετισμό προς την ίδια την ενοχή. Την ορθή τοποθέτηση τη βρίσκουμε στη νομολογία του Καναδά και των ΗΠΑ. Εφόσον καταδεικνύεται πως στην πραγματικότητα η ίδια η πολιτεία μέσω των οργάνων της, ενεπνεύσθη, οργάνωσε, προώθησε τη διάπραξη του αδικήματος με στόχο τη συλλογή μαρτυρίας προς εξασφάλιση καταδίκης προσώπου που εξωθήθηκε να αναμιχθεί, θα εκτίθετο ως ανυπόληπτο το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης αν δεν διακοπτόταν η δίκη.

15 Με την εκδήλωση της πρόθεσης του κ. Πουργουρίδη να κινηθεί στην ίδια γραμμή, το Δικαστήριο διατύπωσε και σ' αυτή τη δεύτερη διαδικασία ερωτηματικά σε σχέση με την ύπαρξη του πραγματικού υπόβαθρου που θα δικαιολογούσε ενασχόληση με τέτοιο θέμα. Επικροτούμε την τελική τοποθέτηση του κ. Πουργουρίδη πως
20 εγείρεται ως κυρίαρχο ζήτημα ο λόγος έφεσης που αναφέρεται στο επισφαλές των διαπιστώσεων στις οποίες άχθηκε το Κακουργιοδικείο. Επισημαίνουμε συναφώς πως τουλάχιστον στον Καναδά, η παγίδευση αναγνωρίζεται δυνητικά ως "υπεράσπιση" όχι γιατί άπτεται της συνύπαρξης των συστατικών του αδικήματος όπως
25 τα προβλέπει ο Νόμος αλλά γιατί, ανάλογα με τα περιστατικά της κάθε υπόθεσης, ανάγεται σε κατάχρηση της δικαστικής διαδικασίας η οποία, εφόσον αποδειχθεί, οδηγεί σε αναστολή της διαδικασίας και όχι σε αθώωση. [βλ. *Amato v The Queen* [1982] 69 C.C.C. (2d) 31, *Mack v The Queen* [1988] 44 C.C.C. (3d) 513]. Μάλιστα στην υπόθεση *Mack* (ανωτέρω) διατυπώνεται η γνώμη πως
30 πριν ο δικαστής εξετάσει αν δικαιολογείται αναστολή της διαδικασίας λόγω "παγίδευσης", πρέπει να είναι απολύτως καθαρό ότι απεδείχθη πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας ότι ο κατηγορούμενος διέπραξε όλα τα ουσιώδη συστατικά του αδικήματος.

35 Βρισκόμαστε μπροστά σε επιβολή ποινής πάνω στη βάση ότι ο εφεσείων παγιδεύθηκε από πράκτορα της Interpol και σε καταδικαστική απόφαση στην οποία καταγράφεται ως εύρημα του Κακουργιοδικείου ότι ο ισχυρισμός του κατηγορουμένου αναφορικά με την ανάμιξη και το ρόλο πράκτορα της αστυνομίας,
40 δεν απεδείχθη. Αυτό που συνέβη μας φαίνεται πρωτοφανές και είναι με ικανοποίηση που ακούσαμε τον κ. Κληρίδη να δηλώνει στο τέλος πως δεν θα υποστήριζε ότι υπάρχουν τα εχέγγυα ορθής

απονομής της δικαιοσύνης. Το θέμα δεν είναι αν με βάση τη μαρτυρία που προσάχθηκε, τα ευρήματα του Κακουργιοδικείου ήταν εύλογα ή επιτρεπτά. Ούτε είναι ανάγκη να επεκταθούμε σε συζήτηση ως προς την ύπαρξη πρόθεσης για παραπλάνηση του Δικαστηρίου, πολύ λιγότερο από τον κ. Κληρίδη του οποίου η εντιμότητα και το καλόπιστο των χειρισμών δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση. Το κρίσιμο ζήτημα αναφέρεται στην επίδραση του παραδεκτού πλέον γεγονόςτος ότι ο Michel ήταν και ενήργησε ως πράκτορας, πάνω στην καταδικαστική απόφαση. 5

Τα ναρκωτικά βρέθηκαν στη φυσική κατοχή του κατηγορούμενου 1 ή και του ΜΚ8. Η σύλληψη του εφεσείοντα την ίδια μέρα, δεν αποκάλυψε οτιδήποτε το ενοχοποιητικό. Η καταδίκη του εφεσείοντα στηρίχθηκε στη μαρτυρία της συζύγου του κατηγορούμενου 1 και του ΜΚ8 ο οποίος συνόδευε τον κατηγορούμενο 1 κατά την ανεύρεση των ναρκωτικών σε βαλίτσα ενώ συνταξίδευαν με ταξί στη Λάρνακα. Ο εφεσείων καταδικάστηκε (α) ως προς την ηρωϊνή επειδή το Κακουργιοδικείο απεδέχθη τη μαρτυρία των συνενόχων, σύμφωνα με την οποία επισκέφθηκε την κατοικία του κατηγορουμένου 1 και του την παρέδωσε και (β) ως προς την ρητίνη καννάβης, η οποία ουδέποτε κατά τη μαρτυρία περιήλθε στη φυσική κατοχή του, επειδή στο πλαίσιο του συνόλου των γεγονότων αυτά τα ναρκωτικά αποτελούσαν κοινή δεξαμενή από την οποία μπορούσε να αντλήσει και ο ίδιος. Τη ρητίνη καννάβης την είχε παραδώσει στον κατηγορούμενο 1 ο Michel αλλά και οι τρεις τους συναπάρτιζαν σπείρα με κοινό εγκληματικό σκοπό. 10
15
20
25

Η αποκάλυψη της πραγματικής ιδιότητας του Michel καθιστά εξ αντικειμένου επισφαλή την κρίση του Κακουργιοδικείου ως προς την αξιοπιστία των μαρτύρων που ενοχοποίησαν τον εφεσείοντα και, εν πάση περιπτώσει, ανατρέπει το βάθος στο οποίο στηρίχθηκαν οι διαπιστώσεις που οδήγησαν στην καταδίκη αναφορικά με την κατοχή της ρητίνης καννάβης. Όσα πάντοτε ισχυριζόταν ο εφεσείων ως προς την ιδιότητα του Michel αποδεικνύονται αληθή και δεν μπορούμε να γνωρίζουμε ούτε πώς θα προσεγγιζόταν η εκδοχή του ούτε πώς θα αξιολογείτο η υπόλοιπη μαρτυρία αν δεν παρεπλανάτο το Κακουργιοδικείο. Η υπεράσπιση του εφεσείοντα αναλώθηκε σε απέλπιδα και τελικά αποτυχημένη προσπάθεια να αποδείξει ότι τώρα γνωρίζουμε ότι αποτελούσε την αλήθεια και δεν μπορούμε να πιθανολογήσουμε ως προς το ποιά θα ήταν η πορεία της δίκης αν αυτή η πραγματικότητα βρισκόταν ενώπιον του Κακουργιοδικείου. Η καταδικαστική απόφαση πρέπει να παραμεριστεί. 30
35
40

Παραμερισμός της καταδικαστικής απόφασης για λόγους όπως αυτοί που συντρέχουν στην παρούσα υπόθεση, αφήνει ακάλυπτο από δικαστική κρίση το ερώτημα της ενοχής του εφεσείοντα στις κατηγορίες. Δεν είναι όμως πάντοτε δίκαιη η πρόκριση της επανεδίκασης. Οι αρχές που διέπουν την ενάσκηση της διακριτικής εξουσίας του Δικαστηρίου έχουν αναλυθεί σε σειρά υποθέσεων. [βλ. *Pierides v. Republic* (1971) 2 CLR 263, *Ekdotiki Eteria Kosmos v. Police* (1984) 2 CLR 121, *Charalambous v. Republic* (1985) 2 CLR 97 *Τσουλιός v. Δημοκρατίας* (1989) 2 ΑΑΔ 258, *Δεσπότης v. Αστυνομίας* (1990) 2 ΑΑΔ 287, *Σάββας Κακόψητος v. Αστυνομίας* (1991) 2 Α.Α.Δ. 200, *Ανδρέας Σωτηριάδης και άλλοι v. Αστυνομίας* (1991) 2 Α.Α.Δ. 482, και *Lanitis Bros Ltd v. Ιατρικών Υπηρεσιών & Υπηρεσιών Δημοσίας Υγείας*, (1995) 2 Α.Α.Δ. 266. Οι παράγοντες που κατά περίπτωση διαδραματίζουν ρόλο δεν επιδέχονται προκαθορισμό αλλά το κυρίαρχο κριτήριο είναι σταθερό. Η απόφαση λαμβάνεται με γνώμονα το συμφέρον της δικαιοσύνης όπως αυτό προσδιορίζεται από την εξισορρόπηση της ανάγκης για ορθή εφαρμογή του Νόμου και των επιπτώσεων πάνω στον κατηγορούμενο. Σ' αυτό το πλαίσιο, έχει εξέχουσα σημασία η αρχή πως δεν ενδείκνυται να απολήγει η διαταγή για επανεδίκαση στην παροχή δεύτερης ευκαιρίας στην κατηγορούσα αρχή να αποδείξει την υπόθεσή της.

Δεν έχουμε καμιά αμφιβολία πως στην παρούσα υπόθεση, παρά τη σοβαρότητα των κατηγοριών, το συμφέρον της δικαιοσύνης επιβάλλει τον τεματισμό της εκκρεμότητας. Όχι μόνο γιατί παρήλθε μεγάλο χρονικό διάστημα από την έναρξη της δίωξης ή γιατί ο εφεσείων εξέτισε το μεγαλύτερο μέρος της ποινής του. Εδώ δεν βρισκόμαστε μπροστά σε κάποιας μορφής λανθασμένη καθοδήγηση του Κακουργιοδικείου κατά την προσέγγιση της μαρτυρίας που προσάχθηκε αλλά μπροστά σε πλήρη ανατροπή των δεδομένων που στήριζαν την κρίση του. Παρεπλανήθη το Κακουργιοδικείο και νομίζουμε πως θα ήταν άδικο να υποβληθεί εκ νέου ο εφεσείων στην ταλαιπωρία και στην αγωνία μιας δεύτερης δίχης για να προσεγγιστεί το ζήτημα της ενοχής ή της αθωότητάς του πάνω στη βάση που ο ίδιος από την αρχή προσπάθησε να θεμελιώσει. Η έφεση επιτυγχάνει. Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται. Ο κατηγορούμενος αθωώνεται και απαλλάσσεται.

Η έφεση επιτυγχάνει. Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται. Ο εφεσείων αθωώνεται και απαλλάσσεται.